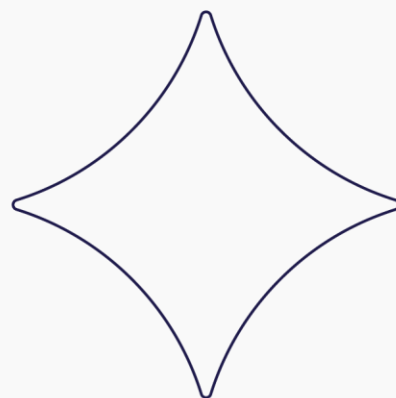
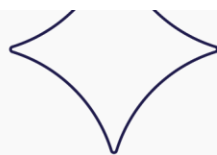

PROJEKTAS

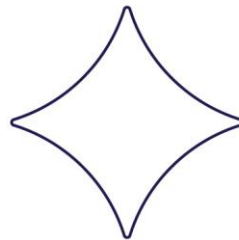

**Lietuva
2050**

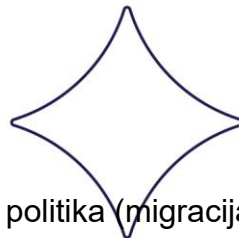
Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo koncepcijos projektas

2025 m. balandžio 30 d.

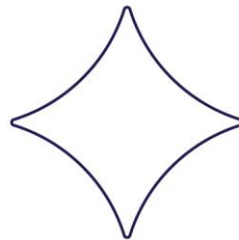

TURINYS

Ižanga.....	3
Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ ambicijų ir svertinių iniciatyvų žemėlapis išaiškinimas	4
Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo principai	8
Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo reglamentavimas	8
Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo dalyviai.....	10
Vyriausybė.....	10
Valstybės pažangos taryba.....	11
Seimo Ateities komitetas	11
Vyriausybės strateginės analizės centras (STRATA).....	11
Ministerijos bei joms pavaldžios institucijos.....	11
Regionų plėtros tarybos bei savivaldybės	12
Bendrakūrėjai	12
Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo mechanizmai	12
Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas.....	12
Nacionalinis pažangos planas.....	13
Nacionalinės darbotvarkės	13
Bendrakūrėjų iniciatyvos	14
Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimas per kitus planavimo dokumentus	14
Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas.....	15
Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo planavimo eiga	15
Socialinio atsparumo užtikrinimas	17
Viešojo valdymo pertvarka	17

Gyventojų skaičiaus mažėjimą stabdanti integrali demografijos politika (migracija ir šeimos politika)	18
Visuotinės gynybos sukūrimas ir įtvirtinimas	19
Demokratijos gilinimas (kultūra kaip mūsų tapatybės pagrindas)	20
Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo koncepcijos įgyvendinimas ir peržiūra	20

IŽANGA

Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ – tai ilgesnės negu 20 metų perspektyvos dokumentas, kuriame bendros kūrybos būdu kartu su ekspertais, piliečiais ir kitais bendrakūrėjais nustatoma Lietuvos ateities vizija, jai įgyvendinti reikalingos strateginės ambicijos ir poveikio rodikliai, rodantys siekiamus socialinės, ekonominės ir aplinkos būklės pokyčius šalies mastu.

Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ rengimas truko beveik dvejus metus. Esminiais jo elementais tapo: aplinkos (tendencijų ir pokyčius lemiančių veiksnių) analizė, hipotetinių valstybės ateities scenarijų konstravimas ir gilinimas per temines diskusijas, susitikimai ir diskusijos su piliečiais, bendrakūrėjais, bendros vizijos ir pagrindinių iniciatyvų formavimas. Visa tai vyko 2022 m. vasarį Rusijos pradėto karo prieš Ukrainą fone – karo, kuris privertė į daugelį, rodos, savaime suprantamų dalykų pažvelgti naujai ir įvertinti jų svarbą.

Lietuvos ateities viziją „Lietuva 2050“ kūrė Valstybės pažangos taryba, Vyriausybės kanceliarija, Vyriausybės strateginės analizės centras (STRATA), bendradarbiaudama su Seimo Ateities komitetu, Vilniaus universitetu, Lietuvos piliečiais ir kitais [bendrakūrėjais](#). Iš viso dalyvaudami renginiuose arba teikdami savo idėjas prie vizijos kūrimo prisidėjo apie 2 500 žmonių. Įvyko 51 „Lietuva 2050“ rengimo grupės organizuotas renginys, juose dalyvavo daugiau kaip 500 piliečių, 992 ekspertai ir bendrakūrėjai. Prie vizijos kūrimo prisidėjo per 200 organizacijų. Vizija „Lietuva 2050“ patvirtinta Lietuvos Respublikos Seime 2023 metų gruodžio 23 dieną.

Nors Lietuvos ateities vizijoje „Lietuva 2050“ bendrakūrėjai sutarė dėl plačių vizijos ambicijų, tačiau šių ambicijų įgyvendinimas gali vykti etapais ir pasitelkiant skirtingas viešosios politikos priemones, kurios kartu prisideda prie bendros valstybės vizijos įgyvendinimo. Svarbu, kad kiekviena vizijos įgyvendinimo laikotarpiu dirbanti Vyriausybė savo veikla prisidėtų prie vizijos įgyvendinimo ir taip galėtų užtikrinti jo tęstinumą.

Atsakomybė už vizijos įgyvendinimą dalijasi skirtingi valstybės veikime dalyvaujantys veikėjai, sektoriai, todėl ši koncepcija skirta tiek sprendimų priėmėjams ir viešojo sektoriaus institucijoms, tiek ir kitiems bendrakūrėjams, kurie įsitraukė kuriant Lietuvos ateities viziją „Lietuva 2050“ arba siekia prisidėti prie jos įgyvendinimo. Šia

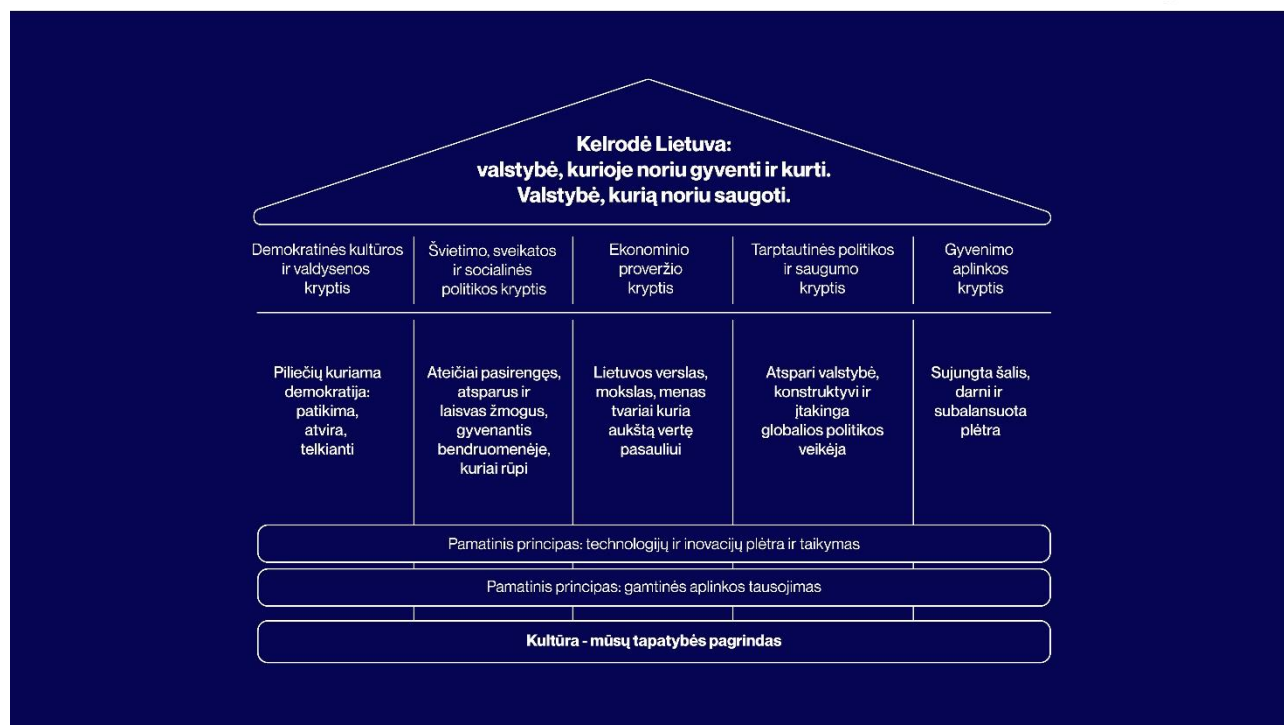
konceptija siekiama numatyti mechanizmus bei procesų dalyvius, kurie įgyvendins Lietuvos ateities viziją „Lietuva 2050“.

Atsiskaitymas už Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimą vykdomas remiantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymu ir Lietuvos Respublikos Seimo statutu. Siekiama, kad atsiskaitymas už Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimą padėtų įvertinti, ar Lietuva juda iškeltos vizijos link, taip pat apžvelgti naujus valstybei kylančius iššūkius ir ateities tendencijas, dėl kurių gali reikėti viziją atnaujinti.

LIETUVOS ATEITIES VIZIJOS „LIETUVA 2050“ AMBICIJŲ IR SVERTINIŲ INICIATYVŲ ŽEMĖLAPIO IŠAIŠKINIMAS

Lietuvos ateities vizijoje „Lietuva 2050“ numatytos Lietuvos ateitį apibrėžiančios valstybės vystymosi kryptys – strateginės ambicijos. Šios ambicijos apima skirtingus valstybės vaidmenis (Lietuva, kaip organizacija, kaip žmogus, kaip ekonomika, kaip tarptautinė veikėja, kaip teritorija) ir numato tikslus 2050 metams šiomis kryptimis: demokratinė kultūra ir valdysena, švietimo, sveikatos ir socialinė politika, ekonominis proveržis, tarptautinė politikos ir saugumas, gyvenimo aplinka. Kiekviena iš šių ambicijų turi po tris sritis, kurioms numatytos iniciatyvos (kiekvienai sričiai iki 9 iniciatyvų). Iniciatyvos nurodomos kaip konkretesni uždaviniai, kuriuos valstybė turėtų įgyvendinti konkrečioje srityje.

Kiekviena ambicija apima vertybes, pamatinius gamtinės aplinkos tausojimo ir technologijų bei inovacijų taikymo principus. Strategines ambicijas įgyvendinsime, jei žengsime numatyta kryptimi ir laikysimės pamatinių principų. Pamatiniai principai – valstybei visose politikos srityse aktualūs klausimai. Vizijos pamatas – kultūra. Vizijoje taip pat užfiksuoti siekiami rezultatai, kaip atrodys Lietuva įgyvendinus numatytas ambicijas (vizijos dokumento dalys „Strateginę ambiciją įgyvendinusioje Lietuvoje“).

1 pav. Lietuvos ateities vizija, ambicijos, jungiamieji principai bei vizijos pagrindas.

Svertinių iniciatyvų žemėlapis numato prioritetus – svertines iniciatyvas – ir vizijos įgyvendinimo kelią. Šis žemėlapis rodo, kaip bus kuriamas Lietuvos ateities vizijos išsipildymo pokytis: jame matyti, kaip Lietuva judės pirmyn ir sieks proveržio bei klestėjimo ateityje. Svertinių iniciatyvų žemėlapyje atvaizduojama reikiamų pokyčių įgyvendinimo eiga bėgant laikui ir jų loginiai ryšiai. Žemėlapyje parodytos būtinosios iniciatyvos, surinktos iš aprašytų penkių strateginių ambicijų įgyvendinimo iniciatyvų. Svertinės iniciatyvos numato prioritetus, kurie valstybėje kurs pažangą, tačiau svarbu, jog ir kasdieniai valstybės klausimai būtų sprendžiami derinant su vizijos keliamomis ambicijomis.

Svertinių iniciatyvų žemėlapio struktūrą sudaro trys laikotarpiai: 2023–2035 m. – inovacijų ir eksperimentavimo laikotarpis; 2035–2045 m. – proveržio laikotarpis; 2045–2050 m. – įtvirtinimo laikotarpis.

Trys svarbiausios iniciatyvos, kurios būtinos, bet nepakankamos valstybės pažangai ir turėjo būti pradėtos įgyvendinti nuo 2023 metų: viešojo valdymo pertvarka, visuotinės gynybos sukūrimas ir įtvirtinimas, socialinio, ekonominio, energetinio ir kibernetinio saugumo ir atsparumo užtikrinimas.

Iniciatyvos, kurias svarbu pradėti dabar, bet jų įgyvendinimas gali tęstis iki 2050-ųjų: gyventojų skaičiaus mažėjimą stabdanti demografijos politika, klimato neutralumo politika (klimatui neutrali, biologinę įvairovę puoselėjanti valstybė).

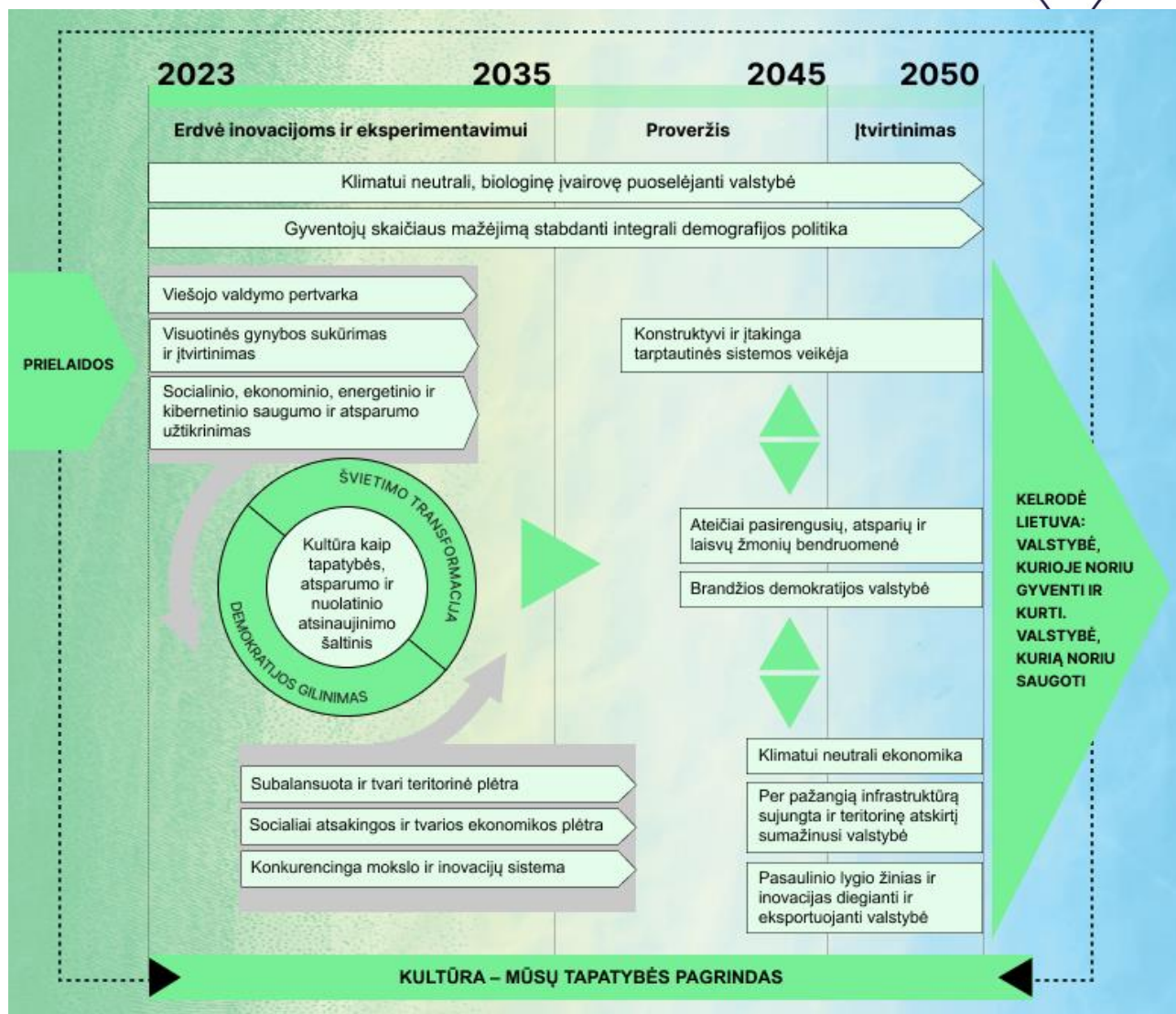
Pažangą nuolat stimuliuoja švietimo transformacija ir demokratijos gilinimas (kultūra kaip mūsų tapatybės pagrindas). Šios iniciatyvos vizijos įgyvendinimo laikotarpiu sukurs postūmį tolesnėms iniciatyvoms įgyvendinti.

Kitos pokyčių sritys, patenkančios į artimiausią dešimtmetį: subalansuota ir tvari teritorinė plėtra, socialiai atsakingos ir tvarios ekonomikos plėtra, konkurencinga mokslo ir inovacijų sistema.

2023–2035 m. inovacijų ir eksperimentavimo laikotarpiu įgyvendintos svertinės iniciatyvos turi padėti pasiekti proveržio laikotarpiu numatytus rezultatus, kurie galutinai būtų įtvirtinami iki 2050 metų. Proveržio laikotarpio rezultatai: Lietuva – konstruktyvi ir įtakinga tarptautinės sistemos veikėja, ateičiai pasirengusių, atsparių ir laisvių žmonių bendruomenė, brandžios demokratijos valstybė, klimatui neutrali ekonomika, per pažangią infrastruktūrą sujungta ir teritorinę atskirtį sumažinusi valstybė, pasaulinio lygio žinias ir inovacijas diegianti ir eksportuojanti valstybė.

Visos šios iniciatyvos turi padėti pasiekti valstybės viziją – „Kelrodė Lietuva: valstybė, kurioje noriu gyventi ir kurti. Valstybė, kurią noriu saugoti.“

2 pav. Svertinių iniciatyvų žemėlapis.

LIETUVOS ATEITIES VIZIJOS „LIETUVA 2050“ ĮGYVENDINIMO PRINCIPAI

Lietuvos ateities vizijoje „Lietuva 2050“ numatyta, kad vizija turi būti įgyvendinama vadovaujantis šiais principais:

- ♦ **Atvirumo ir įtraukimo principas:** vizija įgyvendinama į sprendimų priėmimo procesus įtraukiant visas suinteresuotąsias šalis ir konsultuojantis su visuomene, socialiniais ir ekonominiais partneriais. Vadovaujantis šiuo principu, didžiausias dėmesys skiriamas aktyviam visuomenės įtraukimui į valstybės ateities vizijos ir strateginių ambicijų (valstybės vystymosi kryptį) įgyvendinimui aktualių klausimų sprendimą, taip pat nuolatinėms diskusijoms su visuomene dėl valstybės saugumui ir ilgalaikiai plėtrai užtikrinti būtinų pamatinių vertybių puoselėjimo ir naujų idėjų kūrimo palaikymui.
- ♦ **Ateities vertinimo principas:** valstybės ateities vizija grindžiama ateities įžvalgomis. Ateities vertinimas ir su juo susijęs galimų raidos scenarijų rengimas palaipsniui integruojamas į atskirų viešosios politikos sričių ilgalaikių vizijų rengimą.
- ♦ **Rezultatų vertinimo principas:** siekiami tikslai ir pasiekti rezultatai nuolat vertinami per ateities įžvalgų prizmę.

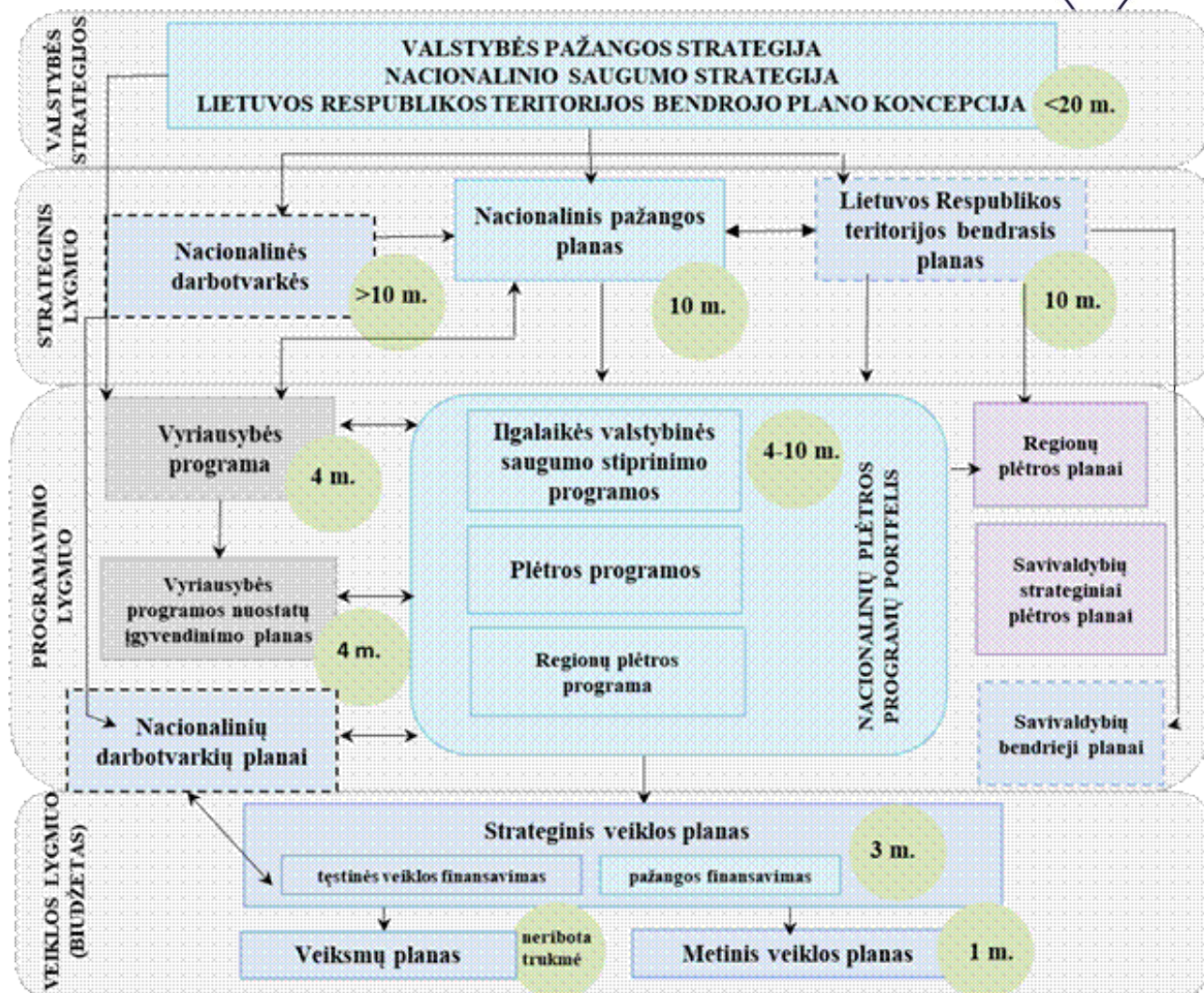
LIETUVOS ATEITIES VIZIJOS „LIETUVA 2050“ ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAVIMAS

Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas nurodo, jog Valstybės pažangos strategijos įgyvendinimą koordinuoja Vyriausybė. Papildomų nuostatų apie Valstybės pažangos strategijos įgyvendinimą Įstatyme koncepcijos rengimo metu nėra.

Lietuvos ateities vizijoje „Lietuva 2050“ numatyta, kad ji bus įgyvendinama per Nacionalinį pažangos planą (toliau – NPP), kuris yra ištekliais paremta strategija su dešimtmečiui nustatomais strateginiais tikslais ir pažangos uždaviniais bei jiems įgyvendinti skiriama finansine projekcija. NPP, kaip pagrindinį vizijos įgyvendinimo įrankį, numato ir Lietuvos Respublikos Strateginio valdymo metodika. Vizijos pažangos kryptims ir jos horizontaliesiems elementams (jungiamiesiems principams) įgyvendinti ir vizijos pamatui

stiprinti gali būti rengiamos nacionalinės darbotvarkės, apimančios įgyvendinimo kėlodžius iki 2050 m., įvertinant ir jiems reikalingus išteklius. NPP įgyvendinti rengiamos nacionalinės plėtros programos, kurios apibrėžia pažangos uždavinių įgyvendinimo būdus ir sąlygas per pažangos priemonės ir joms įgyvendinti reikalingą pažangos lėšų poreikį. NPP kuriamas remiantis valstybės ateities vizija, jos strateginėmis ambicijomis ir jų iniciatyvomis pagal svertinių iniciatyvų žemėlapi. Dėl svertinėms iniciatyvoms įgyvendinti reikalingų nacionalinių plėtros programų pažangos priemonių ir veiklų bei geriausio jų valdymo būdo sprendžia Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Integralus požiūris į „Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimą (per NPP, nacionalines plėtros programas, jų pažangos priemonės ir konkrečias veiklas bei projektus) padeda sutelkti visus reikiamus išteklius reikalingiems pokyčiams pasiekti, numato aiškią atsakomybę.

Taigi koncepcijos rengimo metu galiojantis teisinis Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“, kaip Valstybės pažangos strategijos, įgyvendinimo reglamentavimas aiškiai nurodo, jog NPP yra pagrindinis vizijos įgyvendinimo įrankis, tačiau taip pat įpareigoja Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimą integraliai planuoti per kitus strateginio valdymo sistemos mechanizmus, kaip pavaizduota 3 paveikslėlyje. Tai reiškia, kad **atnaujinant strateginio valdymo sistemai priklausančius strateginio valdymo elementus (planavimo dokumentus), kartu turi būti atsižvelgiama į vizijos turinį. Siekiant įvertinti, ar judama vizijoje suplanuotomis kryptimis, prireikus Valstybės pažangos tarybos sekretoriatas įsitrauks rengiant naujus strateginio valdymo elementus (planavimo dokumentus), rengėjai kviečiami informuoti Valstybės pažangos tarybos sekretoriatą apie jų rengimą.**

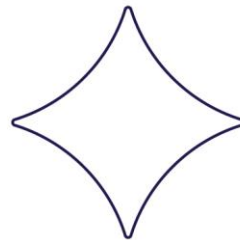

3 pav. Strateginio valdymo metodikos 1 priedas. Planavimo dokumentų schema.

LIETUVOS ATEITIES VIZIJOS „LIETUVA 2050“ ĮGYVENDINIMO DALYVIAI

VYRIAUSYBĖ

Vyriausybė koordinuoja Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimą. Už Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo valdymą atsakingas šį darbą nuolat dirbantis Vyriausybės įgaliotasis aukšto (ne žemesnio kaip Vyriausybės kanclerio pavaduotojo) lygio pareigūnas, kuriam talkina Vyriausybės kanceliarijos Strateginio valdymo grupė – Valstybės pažangos tarybos sekretoriatas, veikiantis jos sudėtyje. Vyriausybės kanceliarija koordinuoja Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo ir pažangos įgyvendinant Valstybės pažangos strategiją stebėseną.

VALSTYBĖS PAŽANGOS TARYBA

Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimą prižiūri Valstybės pažangos taryba (toliau – VPT). VPT telkia valstybės institucijų ir įstaigų bei visuomenės pajėgas valstybės ir visuomenės ateities raidai analizuoti, modeliuoti ir projektuoti, valstybės pažangos idėjoms skleisti ir šiais klausimais teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Seimui ir Vyriausybei. VPT sekretoriato funkciją atlieka Vyriausybės kanceliarija, bendradarbiaudama su Seimo Ateities komiteto biuru. Be kita ko, VPT sekretoriatas yra atsakingas už sklandžią Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo komunikaciją ir visuomenės įtraukimą į nuolatinės viešąsias diskusijas apie Lietuvos ateitį. Pasiekta pažanga kartą per metus svarstoma VPT kartu su pažanga, pasiekta įgyvendinant Lietuvos ateities viziją „Lietuva 2050“.

SEIMO ATEITIES KOMITETAS

Seimo Ateities komitetas prisideda prie Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“, teikdamas išvadas dėl Seime svarstomų įstatymų ir kitų teisės aktų projektų ir vizijos atitikties bei jų įtakos valstybės ir visuomenės ateities raidai. Seimo Ateities komitetas taip pat rengia ir svarsto strategines reformas reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktų projektus, kurie įgyvendina vizijos nuostatas, teikia ir svarsto pasiūlymus šiais klausimais.

VYRIAUSYBĖS STRATEGINĖS ANALIZĖS CENTRAS (STRATA)

Vyriausybės strateginės analizės centras (STRATA), kartu su Finansų ministerija atlieka Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo stebėseną. Taip pat STRATA Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo metu teikia analitines įžvalgas apie ateities tendencijas, įsitraukia ir teikia analitinę medžiagą sprendžiant dėl vizijos svertinių iniciatyvų įgyvendinimo.

MINISTERIJOS BEI JOMS PAVALDŽIOS INSTITUCIJOS

Lietuvos ateities vizijai „Lietuva 2050“ įgyvendinti pasitelkiami skirtingi mechanizmai, kuriuos įgyvendinant dalyvauja įvairios viešojo sektoriaus institucijos bei kitos organizacijos. NPP įgyvendinti skirtas nacionalines pažangos priemonės valdo skirtingos ministerijos bei joms pavaldžios institucijos. Ministerijų valdomos nacionalinės pažangos priemonės savo turiniu turi būti siejamos su Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“. Ministerijos taip pat prisideda prie Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo per Vyriausybės

programos nuostatų įgyvendinimo plane numatomus prioritetus bei veiksmus. Ministerijos, planuodamos savo veiklas ir rengdamos strateginius veiklos planus bei metinius planus, turėtų atsižvelgti į Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ iniciatyvas. Finansų ministerija atlieka Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo stebėseną.

REGIONŲ PLĖTROS TARYBOS BEI SAVIVALDYBĖS

Regionų plėtros tarybos bei savivaldybės taip pat svarbios vizijos įgyvendinimui, jos įgyvendina Lietuvos ateities viziją „Lietuva 2050“ per Regionų plėtros planus, Savivaldybių strateginius plėtros planus bei kitas priemones.

BENDRAKŪRĖJAI

Siekama, kad prie vizijos kūrimo prisidėtų bendrakūrėjai (viešojo, privataus bei nevyriausybinių sektorių atstovai / atstovės) toliau aktyviai prisidėtų prie vizijos įgyvendinimo ir jų daugėtų.

LIETUVOS ATEITIES VIZIJOS „LIETUVA 2050“ ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAI

Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimas numatomas etapais per skirtingus planavimo dokumentus bei kitas veiklas. Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ įgyvendinama per **Nacionalinį pažangos planą, nacionalines plėtros programas, Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planą, nacionalines darbotvarkes bei kitus planavimo dokumentus**. Taip pat siekiama, jog Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimas būtų vykdomas ir per **bendrakūrėjų veiklas**.

VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

XIX Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane (toliau – VPNĮP) numatyti prioritetai ir veiklos prisideda įgyvendinant šias Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ svertines iniciatyvas: socialinio, ekonominio, energetinio ir kibernetinio saugumo ir atsparumo užtikrinimo, visuotinės gynybos sukūrimo ir įtvirtinimo, viešojo valdymo pertvarkos, klimato neutralumo ir biologinės įvairovės puoselėjimo bei subalansuotos ir tvarios teritorinės plėtros.

Turėtų būti siekiama, kad besikeičiant politinei valdžiai rengiamas VPNĮP atspindėtų vizijos turinį, o veiksmai prisidėtų prie jos įgyvendinimo. Prireikus – skatinama įgyvendinti konsultacijas ministerijoms dėl jų parengtų pirminių veiksmų VPNĮP siekiant Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ iniciatyvų įgyvendinimo. Taip pat Valstybės pažangos tarybos sekretoriatui svarbu nurodyti VPNĮP sąsajas su Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ iniciatyvomis. Tai leis stebėti vizijos įgyvendinimą ir jo pažangą.

NACIONALINIS PAŽANGOS PLANAS

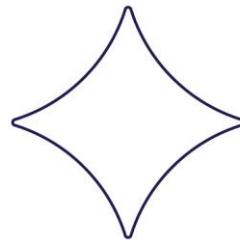
Sėkmingai Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo pradžia taip pat itin svarbus NPP įgyvendinančių plėtros programų atnaujinimas ir naujo NPP kūrimas. Svarstoma kurti naują NPP 2028–2034 metų laikotarpiui siejant su nauja finansine perspektyva. Sukūrus naują Valstybės pažangos strategiją, NPP turinys turi atliepti išsikeltus tikslus – strategines ambicijas, pagrindines svertines iniciatyvas – ir prisidėti prie jų įgyvendinimo.

Siekiant atliepti Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ svertines iniciatyvas bei matant aiškias sąsajas su XIX Vyriausybės politiniais prioritetais, daugiausiai dėmesio, atnaujinant NPP arba kuriant naują NPP, bus skiriama šioms prioritetinėms svertinėms iniciatyvoms: socialinio, ekonominio, energetinio ir kibernetinio saugumo ir atsparumo užtikrinimas, visuotinės gynybos sukūrimas ir įtvirtinimas, viešojo valdymo pertvarka, gyventojų skaičiaus mažėjimą stabdanti integrali demografijos politika (migracija ir šeimos politika), demokratijos gilinimas (kultūra kaip mūsų tapatybės pagrindas).

Atnaujinus ir / arba kuriant naują NPP, svarbu užtikrinti, jog NPP numatytus pažangos uždavinius įgyvendinančios plėtros programos taip pat atlieptų vizijoje numatytas svertines iniciatyvas.

NACIONALINĖS DARBOTVARKĖS

Rengiant Nacionalines darbotvarkes svarbu atsižvelgti į vizijos turinį. Prireikus – konsultuotis dėl jos kūrimo principų, kad jie taip pat atitiktų koncepcijoje anksčiau minėtus vizijos įgyvendinimo principus. Iki 2026 m. birželio numatyta parengti Nacionalinę kultūros darbotvarkę bendradarbiaujant su Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ bendrakūrėjais bei kitomis suinteresuotomis šalimis, atsižvelgiant į ateities tendencijas ir vizijoje numatytus tematinius prioritetus.

BENDRAKŪRĖJŲ INICIATYVOS

Kuriant Lietuvos ateities viziją „Lietuva 2050“ dalyvavę bendrakūrėjai (nevyriausybinių, verslo, viešojo sektoriaus ir kitos organizacijos) svariai prisidėjo prie vizijos kūrimo. Bendrakūrėjų įsitraukimas į vizijos kūrimo procesus praturtino vizijos turinį įvairių sričių ekspertize bei idėjomis. Toliau įgyvendinant viziją itin svarbu palaikyti ir plėsti bendrakūrėjų bendruomenę ir juos įgalinti įgyvendinti viziją savo veiklomis. Bendrakūrėjams, kurie siekia prisidėti įgyvendinant Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ iniciatyvas, siūloma:

- ♦ Kuriant organizacijos strateginius dokumentus, veiklos planus, analizuoti galimybes organizacijos veikla atliepti Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ iniciatyvas. Organizacijos, rengdamos strateginio ar veiklos lygmens vidinius dokumentus, kviečiamos atsižvelgti į Lietuvos ateities vizijoje „Lietuva 2050“ minimas iniciatyvas, prie kurių įgyvendinimo gali prisidėti veikdamos savo srityje.
- ♦ Aktyviai įsitraukti į naujo laikotarpio Nacionalinio pažangos plano rengimo procesą. Naujo laikotarpio Nacionalinio pažangos plano rengimo proceso metu numatoma organizuoti įvairias bendrakūrėjų įsitraukimo reikalingas veiklas, kurių metu vyks diskusijos dėl Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo.
- ♦ Bendrakūrėjai bus kviečiami Valstybės pažangos taryboje dalytis ekspertinėmis įžvalgomis apie „Lietuva 2050“ numatytų ambicijų įgyvendinimo pažangą, pokyčius, aktualią Lietuvos pažangai informaciją apie esamą situaciją savo veikimo srityje, ateities tendencijas, į kurias svarbu atsižvelgti siekiant kryptingos valstybės pažangos.
- ♦ Inicijuoti savarankiškas pilietines iniciatyvas, kurios prisideda prie Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo.
- ♦ Bendradarbiauti su „Lietuva 2050“ komanda, kartu organizuoti iniciatyvas, skatinti vizijos ir joje pristatomų nuostatų žinomumą.

LIETUVOS ATEITIES VIZIJOS „LIETUVA 2050“ ĮGYVENDINIMAS PER KITUS PLANAVIMO DOKUMENTUS

Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimas neatsiejamas nuo vizijos iniciatyvų integralaus įgyvendinimo per visus valstybės planavimo dokumentus. Todėl

siekiant vizijos įgyvendinimo itin svarbus tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Viešojo sektoriaus organizacijos, kurios rengia planavimo dokumentus, kviečiamos:

- ♦ siekiant užtikrinti sėkmingą tarpinstitucinį bendradarbiavimą, informuoti Vyriausybės kanceliarijos Strateginio valdymo grupę (Valstybės pažangos tarybos sekretoriatą) apie planuojamus rengti planavimo dokumentus ir prireikus konsultuotis dėl jų rengimo siekiant užtikrinti vizijos įgyvendinimą;
- ♦ Rengiamuose planavimo dokumentuose aiškiai identifikuoti sąsajas, kaip dokumentas įgyvendina Lietuvos ateities viziją „Lietuva 2050“. Rengiamų ar atnaujinamų planavimo dokumentų turinį sieti su Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ turiniu, pavyzdžiui, joje numatytas iniciatyvas atliepti planuojant veiksmus, uždavinius; nustatyti tikslus, atsižvelgiant į ambicijas ir jų sritis; vizijos dokumento dalis „Strateginę ambiciją įgyvendinusioje Lietuvoje“ sieti su siekiamais rezultatais.

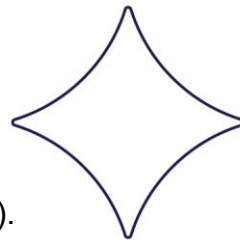
LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS

Kas penkerius metus, rengdama Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo ataskaitą, Aplinkos ministerija turėtų pateikti siūlymus dėl dokumento atitikties Lietuvos ateities vizijai „Lietuva 2050“ ir reikalingų pakeitimų. Aplinkos ministerija kartu su Vyriausybės kanceliarija turėtų nuspręsti, ar nurodyti pakeitimai yra esminiai, ir ar dėl jų reikėtų atnaujinti LR teritorijos bendrąjį planą.

LIETUVOS ATEITIES VIZIJOS „LIETUVA 2050“ ĮGYVENDINIMO PLANAVIMO EIGA

2025–2026 m. laikotarpiu planuojama daugiausiai dėmesio skirti svertinėms iniciatyvoms, kurios yra nurodytos vizijoje kaip prioritetinės ir yra labiausiai susijusios su XIX Vyriausybės programos nuostatomis:

- ♦ socialinio, ekonominio, energetinio ir kibernetinio saugumo ir atsparumo užtikrinimas,
- ♦ visuotinės gynybos sukūrimas ir įtvirtinimas,
- ♦ viešojo valdymo pertvarka,
- ♦ gyventojų skaičiaus mažėjimą stabdanti integrali demografijos politika (migracija ir šeimos politika),

- ♦ demokratijos gilinimas (kultūra kaip mūsų tapatybės pagrindas).

Toliau išsamiau paaiškinama, kokių veiksmų ir kada bus imtasi siekiant išgryninti, kokių tikslų ir uždavinių reiktų siekti įgyvendinant kiekvieną svertinę iniciatyvą. Ši medžiaga bus naudojama naujo laikotarpio NPP kūrimui bei planuojant ir / ar įgyvendinant kitus veiksmus, projektus. Numatytų veiksmų atlikimą koordinuos Valstybės pažangos tarybos sekretoriatas, bendradarbiaudamas su suinteresuotomis institucijomis ir šalimis.

Per 2025 ir 2026 metus daugiausiai dėmesio planuojama skirti šioms svertinėms iniciatyvoms: gyventojų skaičiaus mažėjimą stabdanti integrali demografijos politika (migracija ir šeimos politika), visuotinės gynybos sukūrimas ir įtvirtinimas, demokratijos gilinimas (kultūra kaip mūsų tapatybės pagrindas), viešojo valdymo pertvarka, socialinio atsparumo užtikrinimas.

Taip pat iki 2025 metų pabaigos planuojama sukurti Strateginio valdymo informacinę sistemą (SVIS), kurioje bus automatizuotas tam tikrų strateginio valdymo sistemos planavimo dokumentų duomenų valdymas, integruota įgyvendinimo stebėseną ir atsiskaitymas. SVIS suteiks galimybę susieti Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ elementus su kitais SVIS valdomais planavimo dokumentais (strateginio, programavimo, veiklos lygio), jų elementais, stebėsenos rodikliais, todėl kai šie dokumentai bus atnaujinti ir bus apspręsta jų sąsaja su Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ elementais, be papildomo atsiskaitymo proceso, bus galima surinkti informaciją apie tam tikrų Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ elementų pažangos progresą, analizuojant su jais susietų elementų įgyvendinimo informaciją.

2026–2027 metais numatoma išgryninti veiksmus, reikalingus kitoms svertinėms iniciatyvoms įgyvendinti: ekonominio (įtraukiant (bet neapsiribojant) apsirūpinimo maistu reikšmę saugumui), energetinio ir kibernetinio saugumo ir atsparumo užtikrinimas; švietimo transformacija; subalansuota ir tvari teritorinė plėtra, socialiai atsakingos ir tvarios ekonomikos plėtra, konkurencinga mokslo ir inovacijų sistema; klimato neutralumo politika (klimatui neutrali, biologinę įvairovę puoselėjanti valstybė).

Tolesniais vizijos įgyvendinimo laikotarpiais planuojama įgyvendinti vizijos poveikio rodiklių stebėseną, vizijos įgyvendinimo klausimais konsultuoti viešojo sektoriaus institucijas, kai bus kuriami ar atnaujinami planavimo dokumentai. Taip pat planuojama atlikti vizijai įgyvendinti skirtų veiklų įsivertinimą ateities tendencijų kontekste ir atitinkamų veiksmų

planavimą, toliau plėsti ir palaikyti bendrakūrėjų bendruomenę, taip siekiant įtraukti žmones į šios vizijos įgyvendinimą ir ugdyti ateities raštingumą.

Atsiskaitymas už Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimą vykdomas remiantis atsiskaitymą už Valstybės pažangos strategijos įgyvendinimą reglamentuojančiais teisės aktais. Valstybės pažangos ataskaita, kaip pagrindinė vertinimo ataskaita, bus pristatoma Valstybės pažangos tarybai, suinteresuotoms šalims ir visuomenei.

SOCIALINIO ATSPARUMO UŽTIKRINIMAS

Siekiant tikslingo veikimo bei atsižvelgiant į XIX Vyriausybės programos prioritetus, svertinė iniciatyva „socialinio, ekonominio, energetinio ir kibernetinio saugumo ir atsparumo užtikrinimas“ 2025 metais bus skaidoma ir daugiausiai dėmesio skiriama socialinio atsparumo užtikrinimo sričiai.

Socialinio atsparumo užtikrinimo srityje 2025 metais siekiama parengti socialinio atsparumo užtikrinimo veiksmų žemėlapi su numatytomis eksperimentinėmis iniciatyvomis.

Planuojami veiksmai, siekiant apibrėžti svertinei iniciatyvai įgyvendinti reikalingus tikslus ir uždavinius:

- ♦ atlikti ateities tendencijų, susijusių socialiniu atsparumu, apžvalgą, išgryninti ateities iššūkius ir galimybes (2025 m. liepa);
- ♦ Identifikuoti socialinio atsparumo užtikrinimo politikos geruosius pavyzdžius Lietuvoje ir užsienyje (2025 m. rugpjūtis–rugsėjis);
- ♦ diskusijų su bendrakūrėjais, ekspertais metu išgryninti, ką reiškia socialinis atsparumas, kas turėtų įvykti, kad jis būtų pasiektas (ekspertinės įžvalgos) (2025 m. spalio–lapkritis);
- ♦ parengti socialinio atsparumo užtikrinimo veiksmų žemėlapi su numatytomis eksperimentinėmis iniciatyvomis, siekiant sužinoti, kokios reformos turi būti atliekamos nacionaliniu mastu (2025 m. gruodis).

VIEŠOJO VALDYMO PERTVARKA

Viešojo valdymo pertvarkos srityje 2025 metais bus siekiama parengti viešojo sektoriaus pertvarkos veiksmų žemėlapi su numatytomis eksperimentinėmis iniciatyvomis.

Planuojami veiksmai, siekiant apibrėžti svertinei iniciatyvai įgyvendinti reikalingus tikslus ir uždavinius:

- ♦ identifikuoti, kokie veiksmai, programos suplanuotos siekiant vizijoje numatytų su viešojo valdymo pertvarka susijusių tikslų (2025 m. rugpjūtis);
- ♦ atlikti viešojo valdymo esamos situacijos apžvalgą (2025 m. rugsėjis–spalis);
- ♦ atlikti ateities tendencijų, susijusių su viešuoju valdymu, apžvalgą, išgryninti ateities iššūkius ir galimybes (2025 m. lapkritis);
- ♦ parengti Lietuvos ir užsienio viešojo valdymo pavyzdžių ir praktikų apžvalgą (2025 m. gruodis).

GYVENTOJŲ SKAIČIAUS MAŽĖJIMĄ STABDANTI INTEGRALI DEMOGRAFIJOS POLITIKA (MIGRACIJA IR ŠEIMOS POLITIKA)

Svertinė iniciatyva „gyventojų skaičiaus mažėjimą stabdanti integrali demografijos politika“ pagal temas skirstoma į tris dedamąsias: migracijos politika, šeimos politika ir vyresnio amžiaus gyventojų sveikatos, užimtumo bei įtraukties politika. Numatytu laikotarpiu planuojama daugiausiai dėmesio skirti migracijos bei šeimos politikos temoms.

Migracijos politikos srityje per artimiausią pusmetį, atsižvelgiant į poreikį formuoti išmintingą valstybės migracijos ir integracijos politiką, siekiama sukurti migracijos valdymo ir integracijos sistemos modelį.

Planuojami veiksmai, siekiant nustatyti iniciatyvai („Siekdama atkurti visuomenės demografinę pusiausvyrą, vykdys išmintingą ir efektyvią migracijos politiką, sudarys sąlygas į Lietuvą kurti gyvenimo atvykstantiems ir grįžtantiems žmonėms čia integruotis, skatins palankų visuomenės požiūrį į juos“) įgyvendinti reikalingus tikslus ir uždavinius:

- ♦ atlikti esamos situacijos analizę, kuri išsamiai apžvelgs Lietuvoje šiuo metu vykdomą imigracijos ir užsieniečių integracijos politiką bei pagrindines jos kryptis ir leis įvardyti spręstinus iššūkius (2025 m. balandis);
- ♦ įvardijus pagrindinius sisteminius iššūkius, apžvelgti gerąsias juos sprendžiančias užsienio valstybių praktikas, atrinkti Lietuvos institucinės sąrangos kontekstą atitinkančius sprendimus. Taip pat apžvelgti jau parengtus juodųjų gulbių scenarijus ir didžiąsias ateities tendencijas, jas naudoti diskusijų metu siekiant kurti atsparius, į ateitį orientuotus užsieniečių integracijos politikos sprendimus (2025 m. gegužė);
- ♦ diskusijose su migracijos ir integracijos ekosistemos ekspertais ir institucijomis identifikuoti galimus sprendimus, kurie padės siekti Lietuvos ateities vizijoje įvardytų

ilgalaikių tikslų užsieniečių imigracijos ir integracijos klausimais (2025 m. gegužė–birželis);

- ♦ siekti tarpinstitucinio susitarimo dėl analizėse ir diskusijose išgrynintų problemų sprendimo būdų (2025 m. liepa–rugpjūtis);
- ♦ teikti pasiūlymus dėl Lietuvos migracijos politikos gairių, kurias iki 2025 m. IV ketv. atnaujins VRM (VPNĮP 7.8.1) ir kitoms susijusioms institucijoms dėl jų kuruojamų su užsieniečių integracija susijusių veiksmų (2025 m. rugsėjis).

Šeimos politikos srityje 2025–2026 metais siekiama parengti šeimos politikos veiksmų žemėlapi su numatytais eksperimentinėmis iniciatyvomis.

Planuojami veiksmai, siekiant apibrėžti iniciatyvai („Sudarys palankesnes sąlygas kurti šeimas Lietuvoje ir auginti vaikus (didins būsto ir paslaugų šeimoms prieinamumą, daugiau dėmesio skirs daugiavaikėms šeimoms ir šeimoms su individualiųjų poreikių turinčiais vaikais ir kt.)“ įgyvendinti reikalingus tikslus ir uždavinius:

- ♦ atlikti suplanuotų ir vykdomų šeimos politikos veiksmų, programų ir ateities tendencijų suderinamumo apžvalgą, mokslinės ir ekspertinės literatūros apžvalgą bei vykdomų šeimos politikos priemonių veiksmingumo vertinimų apžvalgą (2025 m. liepa);
- ♦ organizuoti ekspertines dirbtuves ir parengti ateities scenarijus, parengti pasiūlymus dėl šeimos politikos veiksmų, konsultuojantis su ekspertais, testuoti galimus naujus šeimos politikos veiksmus, parengti šeimos politikos veiksmų žemėlapi su numatytais eksperimentinėmis iniciatyvomis (2026 m. sausis–gegužė).

VISUOTINĖS GYNYBOS SUKŪRIMAS IR ĮTVIRTINIMAS

Šios svertinės iniciatyvos įgyvendinimo ir gilinimo veiksmai buvo pradėti dar 2024 m. atliekant juodųjų gulbių scenarijų rengimo pratimą. 2025 m. bus tęsiamas pradėtas darbas.

Visuotinės gynybos sukūrimo ir įtvirtinimo srityje siekiama parengti Visuotinės gynybos sukūrimui ir įtvirtinimui skirtas politikos gaires.

Planuojami veiksmai, siekiant apibrėžti svertinei iniciatyvai įgyvendinti reikalingus tikslus ir uždavinius:

- ♦ apibrėžti visuotinės gynybos elementus, atlikti su jais susijusių dokumentų inventorizaciją. Ji leistų suprasti, kas jau yra suplanuota ir kokių veiksmų trūksta. Taip

pat apžvelgti užsienio pavyzdžius, įvardyti tuos, kurie iš jų galėtų būti pritaikyti Lietuvos atvejui (2025 m. kovas–gegužė);

- ♦ gilinti atliekant juodųjų gulbių scenarijų pratimą įvardytus pasiūlymus: pagal išryškėjusias tematikas su ministerijų strategais ir ekspertais dirbtuvių metu gryninti pasiūlymus ir idėjas. Jas aptarti su bendrakūrėjais (2025 m. gegužė–liepa);
- ♦ siekiant išgryninti tinkamiausius būdus pilietiniam pasipriešinimui sustiprinti, kartu su Krašto apsaugos ministerija organizuoti piliečių dialogus (2025 m. rugpjūtis–spalis).
- ♦ parengti Visuotinės gynybos sukūrimui ir įtvirtinimui skirtas politikos gaires (2025 m. lapkritis).

DEMOKRATIJOS GILINIMAS (KULTŪRA KAIP MŪSŲ TAPATYBĖS PAGRINDAS)

Svertinės iniciatyvos įgyvendinimo eiga priklausys nuo Kultūros ministerijos kultūros darbotvarkės rengimo plano. Į procesą svarbu įtraukti bendrakūrėjus, naudoti ateities įžvalgų metodus ir atliepti vizijos turinį.

LIETUVOS ATEITIES VIZIJOS „LIETUVA 2050“ ĮGYVENDINIMO KONCEPCIJOS ĮGYVENDINIMAS IR PERŽIŪRA

Vyriausybės kanceliarija atsakinga už Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo koncepcijos įgyvendinimo koordinavimą. Ji taip pat gali deleguoti atitinkamų klausimų koordinavimą bei įgyvendinimui skirtų veiksmų atlikimą kitiems strateginio valdymo sistemos dalyviams.

Siekiant sėkmingo Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ įgyvendinimo planavimo, koncepcijos sudarytojai siūlo nuolat peržiūrėti koncepciją ir numatyti tolesnius veiksmus ar prireikus atnaujinti koncepcijos turinį. 2026 m. koncepcija bus atnaujinama ir numatyta išsamesnė 2026–2027 m. planavimo eiga. Koncepcijos peržiūrą gali inicijuoti Vyriausybė, Valstybės pažangos taryba arba Seimo Ateities komitetas, pasiūlymus dėl jos atnaujinimo – bendrakūrėjai.

Koncepcija bus skelbiama svetainėje Lietuva2050.lt.